

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2580

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de Staatssecretarissen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *leerlinggewichten* (ingezonden 21 mei 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 17 juni 2015).

Vraag 1

Kunt u toelichten op basis van welke kwalitatieve maatstaven in de landeninformatie die de Dienst Uitvoering Onderwijs gebruikt voor het bepalen van de leerlinggewichten een gedegen vergelijking met het Nederlandse onderwijs wordt gemaakt?¹ Hoe wordt rekenschap gegeven van de onduidelijkheid die ten aanzien van veel niet-Westerse landen bestaat als het gaat om de kwaliteit van het gevolgde onderwijs?

Antwoord 1

DUO gebruikt voor haar website landeninformatie die is opgesteld door de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), afdeling Diplomawaardering en Onderwijsvergelijking. SBB is het expertisecentrum voor alle buitenlandse kwalificaties op vmbo- en mbo-niveau. De niveaus in de onderwijsstelsels in andere landen worden vergeleken met het Nederlandse onderwijsstelsel. Bij de toekenning van gewichten categorieën per onderwijsjaar is uitgegaan van de structuur van het onderwijssysteem per land. Hierbij wordt in vergelijking met het Nederlandse onderwijssysteem gekeken naar in- en uitstroomniveau, aantal jaren onderwijs en het niveau van het onderwijs. Voor haar werkprocessen hanteert SBB een intern kwaliteitszorgsysteem. De kwaliteit van de in de landeninformatie vermelde onderwijsinstellingen, in Nederland of in het buitenland, wordt gebaseerd op nationale erkenningen.

Vraag 2

In hoeverre klopt het dat ten aanzien van de meeste landen geen leerlinggewicht wordt toegekend wanneer tot de leeftijd van ongeveer 15 jaar voortgezet onderwijs is gevolgd, terwijl ten aanzien van het Nederlandse voortgezet onderwijs een inhoudelijke maatstaf wordt gehanteerd? Klopt het

¹ https://duo.nl/zakelijk/PO/bekostiging/Gewichtenregeling/Voorbeelden_ouderverklaring.asp

bijvoorbeeld dat een leerling van wie een ouder in Eritrea vervolgonderwijs heeft gevolgd geen leerlinggewicht oplevert, terwijl een ouder die een VMBO-diploma in de basisberoepsgerichte leerweg heeft gehaald wel tot een leerlinggewicht leidt?

Antwoord 2

Nee, dit klopt niet. Door SBB wordt per land een beoordeling gedaan en een vergelijking gemaakt met de onderwijsniveaus die in het Nederlandse voortgezet onderwijs recht geven op een gewicht. Bepalend is uiteindelijk het niveau van de hoogste (vervolg)opleiding, het laatst afgeronde leerjaar dan wel het behaalde diploma.

Het in de vraagstelling gegeven voorbeeld klopt niet. Indien het aantal doorlopen leerjaren vervolgonderwijs in Eritrea qua niveau vergelijkbaar is met een vmbo-niveau (basis- of kaderberoepsgerichte leerweg) dan geeft dat recht op een schoolgewicht.

Vraag 3

Op welke wijze gaat de onderwijsinspectie om met scholen die met een aangescherpte normering voor leerresultaten te maken hebben, doordat het aantal gewichtenleerlingen als gevolg van administratieve wijzigingen fors is gedaald? In hoeverre acht u de aanscherping van de gewichtenregeling betrouwbaar genoeg om te accepteren dat scholen gelijktijdig zowel met tienduizenden euro's inkomstenderving als met strengere normen inzake leerresultaten te maken krijgen?

Antwoord 3

Als het aantal gewichtenleerlingen door administratieve wijzigingen fors is gedaald en dit is bij DUO verwerkt, dan houdt de inspectie met deze gewijzigde gegevens rekening bij de beoordeling van de onderwijsopbrengsten.

Ik acht de correcties die uit de controles volgen betrouwbaar. De uitvoering van de controles gebeurt door externe onafhankelijke accountants die gebonden zijn aan de beroepsregels van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants. Scholen die twifelen aan de juistheid van correcties kunnen bezwaar maken bij DUO. In die gevallen doet DUO opnieuw een beoordeling. Ik wijs erop dat de regeling of de normen in de regeling niet zijn aangescherpt. De genoemde inkomstenderving ontstaat als het gevolg van de hoge foutpercentages in de uitvoering van de bestaande regeling door basisscholen en de correcties die hierop volgen. Zowel voor de vaststelling van de bekostiging als voor de beoordeling van de onderwijsresultaten is het van belang om uit te gaan van de juiste, voor fouten gecorrigeerde, gegevens.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoeveel het aantal gewichtenleerlingen met gewicht 0,3 en 1,2 is gedaald sinds de aanscherping van het beleid en welke besparingen hiermee gemoeid zijn? In hoeverre valt sinds de aanscherping een versnelde daling van het aantal gewichtenleerlingen op te merken?

Antwoord 4

Het beleid en criteria voor de toekenning van gewichten zijn niet aangescherpt. Het aantal gewichtenleerlingen daalt door het stijgende opleidingsniveau van ouders en de autonome daling van het aantal basisschoolleerlingen. Daarnaast kunnen naar aanleiding van controles de gewichten lager of op nul worden vastgesteld. Sinds eind 2013 worden extra controles ingezet om de fouten op een aanvaardbaar niveau te krijgen. Dit zal ook leiden tot minder toegekende gewichten. OCW kan het effect hiervan nog niet betrouwbaar kwantificeren. Niet alle foutcorrecties zijn namelijk verwerkt door scholen of door OCW. Daarnaast worden er ook weer nieuwe controles opgestart op de nieuwe leerlinginstroom en de opvolging van correcties. Geleidelijk zal het effect van de controles zichtbaar worden in de hoeveelheden gewichten.

Vraag 5

Klopt het dat de specifieke uitkering voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid nog steeds gebaseerd is op het aantal gewichtenleerlingen, terwijl de vuistregel voor het bepalen van het aanbod van plaatsen voor- en vroegschoolse educatie uitgaat van het aantal kleuters met een leerlinge-

wicht? Zo ja, op welke wijze bent u voornemens in het nieuwe besluit te voorkomen dat de bekostiging geen verband houdt met het aantal kleuters waarop de bekostiging ziet?

Antwoord 5

Het klopt dat de specifieke uitkering voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is gebaseerd op het aantal gewichtenleerlingen. Bij het verdeelmechanisme van de middelen voor voorschoolse educatie is vanwege de eenvoud aangesloten bij de algemene gewichtenregeling, waarbij alle gewichtenleerlingen op peildatum 1 oktober 2009, dus ook die van 6 jaar en ouder, meetellen. Wanneer alleen het aantal kleuters met een leerlinggewicht als basis voor deze berekening zou dienen, zou dit slechts tot beperkte verschillen in de uitkomsten leiden.

Vraag 6

Kunt u aangeven in hoeverre u het leerlinggewicht bruikbaar vindt als indicator voor het objectief verdeelmodel voor de Jeugdwet, gelet op de geconstateerde onregelmatigheden in de registratie van de gewichten en het feit dat momenteel gezocht wordt naar een adequater model voor de registratie?

Antwoord 6

De maatstaf leerlingengewicht wordt in het verdeelmodel voor de jeugdhulp alleen gebruikt als een correctiefactor. Ouders met een lage opleiding komen relatief vaak voor in de overige maatstaven in het model. Zodoende kan er sprake zijn van dubbeltellingen. De maatstaf leerlingengewicht corrigeert hiervoor. Aangezien de maatstaf alleen wordt gebruikt als een correctiefactor hebben onregelmatigheden in de registratie niet direct invloed op de werking van de maatstaf. Voor een uitgebreide beschrijving verwijs ik naar de rapportage «verdeelsystematiek middelen jeugdhulp» die 28 april 2015 naar de kamer is verzonden (Tweede Kamer 2014 -2015, 31 839, nr. 185). Daarnaast wordt bekeken of er in de toekomst ook gegevens kunnen worden benut die het opleidingsniveau van alle ouders meten (en niet alleen ouders met een lage opleiding). In de kamerbrief van 27 mei jongstleden heeft de Minister van Binnenlandse Zaken aangegeven samen met het CBS te willen bezien welke alternatieve gegevens beschikbaar kunnen komen (Tweede Kamer 2014 – 2015, 31 839, nr. 470). Mogelijk kan dit op termijn leiden tot het hanteren van andere maatstaven.